

CONV 323/02

CONTRIB 110

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της : Γραμματείας

προς τη : Συνέλευση

Θέμα : **Εισήγηση της κας Anne-Marie Sigmund και των κ.κ. Göke Frerichs και Roger Briesch, Παρατηρητών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στη Συνέλευση**
- Ψήφισμα που εξέδωσε η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Ο Γενικός Γραμματέας της Συνέλευσης έλαβε από την κα Anne-Marie Sigmund και τους κ.κ. Göke Frerichs και Roger Briesch, Παρατηρητές της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στη Συνέλευση, το ψήφισμα που εξέδωσε η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, το οποίο υποβάλλεται ως συμβολή στις εργασίες της Συνέλευσης.

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

1. ΨΗΦΙΣΜΑ

υπ'όψιν της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης

Σημ. : Κατά την 393^η σύνοδο ολομέλειας που πραγματοποιήθηκε στις 18 και 19 Σεπτεμβρίου 2002 (συνεδρίαση της 19^{ης} Σεπτεμβρίου 2002), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε το παρόν ψήφισμα με 167 ψήφους υπέρ, 4 ψήφους κατά και 6 αποχές.

1. Προοίμιο

1.1 *Η ΕΟΚΕ αποτελεί, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το προνομιούχο θεσμικό βήμα διαβούλευσης, εκπροσώπησης, ενημέρωσης και έκφρασης της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, βήμα το οποίο παρέχει τη δυνατότητα στους εκπροσώπους των κοινωνικοοικονομικών οργανώσεων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών των κρατών μελών να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας διαμόρφωσης των πολιτικών και των αποφάσεων σε κοινοτικό επίπεδο.*

1.2 *Οι εξαιρετικά στενές σχέσεις που διατηρεί η ΕΟΚΕ με τα Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια και τους συναφείς οργανισμούς στα κράτη μέλη, καθώς και με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών σε τρίτες χώρες και γεωγραφικά σύνολα τρίτων χωρών με τα οποία διατηρεί διαρθρωμένες σχέσεις η Ευρωπαϊκή Ένωση, ενισχύουν την προστιθέμενη αξία και τη νομιμότητα της δράσεώς της προς όφελος μιας Ευρώπης πιο προσιτής από πολιτική άποψη, εναργέστερης και πιο συμμετοχικής. Οι σταθερές σχέσεις που καθιέρωσε η ΕΟΚΕ με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δεν εκπροσωπούνται στους κόλπους της συντελούν επίσης στη μεγιστοποίηση αυτής της προστιθέμενης αξίας και της νομιμότητας. Πρόθεση της ΕΟΚΕ είναι, άλλωστε, η περαιτέρω σύσφιξη των σχέσεων αυτών.*

1.3 *Με το παρόν ψήφισμα, η ΕΟΚΕ επέλεξε να περιορισθεί σε ορισμένες παρατηρήσεις και απόψεις ζωτικής σημασίας για τη συζήτηση σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης. Η ΕΟΚΕ επιφυλάσσεται να εκφέρει γνώμη εν ευθέτω χρόνω επί ορισμένων θεμάτων με τα οποία ασχολείται ειδικότερα η Ευρωπαϊκή Συνέλευση.*

2. Το ευρωπαϊκό πρότυπο για την κοινωνία

2.1 Η ΕΟΚΕ ευελπιστεί ότι η Συνέλευση θα ορίσει εκ νέου τις συνταγματικές βάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τρόπο ώστε (i) να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και της πολιτικής ενότητας και (ii) να προαχθεί η ανάπτυξη του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου εκ παραλλήλου με την εξύψωση των κοινωνικοπολιτιστικών ταυτοτήτων.

2.2 Οι εργασίες της Συνέλευσης εστιάζονται στην ίδια την ουσία της ευρωπαϊκής ταυτότητας και του ευρωπαϊκού σχεδίου και στις αξίες στις οποίες στηρίζεται το σχέδιο αυτό και δεν επικεντρώνονται αποκλειστικά στις "αρμοδιότητες" και στην κατανομή των εξουσιών.

2.3 Ο πολιτισμός, ως έκφραση της αποδοχής κοινών αξιών, αποτελεί καθοριστική συνιστώσα της ευρωπαϊκής ταυτότητας. Η ΕΟΚΕ ζητεί να συμπεριληφθεί η έννοια του πολιτισμού στη μελλοντική συνταγματική συνθήκη, κατά τρόπο ώστε η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον εν λόγω τομέα να συντελέσει στην ανάπτυξη ενός πραγματικά κοινού συνόλου αξιών, διασφαλίζοντας ταυτοχρόνως την άνθηση των πολιτισμών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

2.4 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι τάσσεται υπέρ της καθιέρωσης ευρωπαϊκής ιθαγένειας.

2.5 Τούτο επιβάλλει τη διαμόρφωση μιας θεσμικής αρχιτεκτονικής με ισχυρή δημοκρατική

νομιμότητα στο πλαίσιο της οποίας:

- (i) οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των θεσμικών οργάνων θα προσδιορίζονται σαφέστερα και
- (ii) η κοινωνική και πολιτισμική ποικιλομορφία των ευρωπαϊκών χωρών, καθώς και η σθεναρή και διαρκής πρόοδος της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής θα αποτελούν τα ερείσματα μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας, συμμετοχικής και κοινής για όλους.

2.6 Υπό αυτό το πρίσμα, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων συνιστά πολιτική, κοινωνική και ηθική δέσμευση και, ταυτόχρονα, ακρογωνιαίο λίθο για την απτή υλοποίηση αυτής της κοινής ταυτότητας. Πράγματι, ο εν λόγω Χάρτης εκφράζει την αναγνώριση ενός συνόλου κοινών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, αποδεκτών από όλους τους πολίτες που επιθυμούν επιπλέον και την περαιτέρω διάδοσή τους. Η ΕΟΚΕ ζητεί την ενσωμάτωση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στη συνταγματική συνθήκη.

2.7 Κατά την ΕΟΚΕ, η Ένωση επιβάλλεται να αναλάβει σημαντικότερες αρμοδιότητες σε διεθνές επίπεδο εκφραζόμενη ομόφωνα, να αποκτήσει τα θεσμικά όργανα που θα της επέτρεπαν να ασκεί πραγματική εξωτερική πολιτική βασισμένη κυρίως στα ιδεώδη της ειρήνης, της δημοκρατίας, της αλληλεγγύης και της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας, καθώς και να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες εταίρους, διασφαλίζοντας την ενεργό συμμετοχή τους στα προγράμματα συνεργασίας της μέσω της καθιέρωσης συλλογικών μηχανισμών, όπως έπραξε ήδη κατόπιν προτάσεως της ΕΟΚΕ, στο πλαίσιο τόσο των συμφωνιών της Κοτονού όσο και της μεσογειακής συνεργασίας.

2.8 Η ΕΟΚΕ προσδίδει μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία στη δράση της Ένωσης στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, χάρη στον διαρθρωμένο διάλογο που αναπτύσσει συνεχώς με τους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, καθώς και με τις χώρες εταίρους της Μεσογείου, της Αφρικής, της Καραϊβικής, του Ειρηνικού, της Λατινικής Αμερικής, της Ρωσίας και της Ασίας.

2.9 Η ΕΟΚΕ θεωρεί μείζον ζήτημα την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, ως ανταπόκριση στις ανησυχίες που εκφράζουν οι πολίτες σχετικά με την καταπολέμηση όλων των μορφών εγκληματικότητας.

2.10 Εκτιμά, δε, ότι είναι κεφαλαιώδες να αποκτήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση τα μέσα που απαιτούνται για την αποτελεσματική εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής στους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης, η οποία να βασίζεται στην αλληλεγγύη.

2.11 Οι πολιτικές για την ένταξη των μεταναστών χρήζουν βελτίωσης. Η ΕΟΚΕ ζητεί από τη Συνέλευση να εξετάσει τη δυνατότητα χορήγησης της ευρωπαϊκής ιθαγένειας στους υπηκόους τρίτων χωρών που διαθέτουν καθεστώς κατοίκου μακράς διαρκείας.

3. Συμμετοχική δημοκρατία, διάλογος με τους πολίτες και κοινωνικός διάλογος

3.1 Η ΕΟΚΕ συνιστά την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας δια της προώθησης συμμετοχικών διαδικασιών οι οποίοι να παρέχουν τη δυνατότητα στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να λαμβάνουν μέρος ήδη από ένα πρώιμο στάδιο στη διαδικασία διαμόρφωσης των πολιτικών και προετοιμασίας των αποφάσεων, καθώς και στην εφαρμογή τους. Διευκολύνοντας τη συμμετοχή των άμεσα ενδιαφερομένων, ο διάλογος με τους πολίτες αποτελεί καίρια συνιστώσα για την ενδυνάμωση της δημοκρατικής νομιμότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.2 Με την επιφύλαξη της διάρθρωσης και των αρμοδιοτήτων της, η ΕΟΚΕ καλείται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο για την οργάνωση του διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών και να αποτελέσει το βήμα διεξαγωγής του διαλόγου αυτού.

3.3 Επ' αυτού, κρίνεται σκόπιμη η σαφής διάκριση μεταξύ διαλόγου με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, αφενός, διαλόγου ανάμεσα στις οργανώσεις αυτές, αφετέρου, και κοινωνικού διαλόγου. Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος συνιστά μηχανισμό ο οποίος διαθέτει οιονεί νομοθετικές αρμοδιότητες και προσδιορίζεται επακριβώς από πλευράς συμμετεχόντων, αρμοδιοτήτων και διαδικασιών.

3.4 Σκόπιμη θεωρείται, επίσης, η προαγωγή του ρόλου και των συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων των κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο της εμβάθυνσης του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου.

3.5 Η επιδίωξη της καθιέρωσης διαλόγου με τους πολίτες απορρέει από τις αρχές τόσο της δημοκρατίας όσο και της επικουρικότητας. Η αρχή της επικουρικότητας δεν αφορά μόνο την κατανομή των εξουσιών μεταξύ των διαφόρων εδαφικών επιπέδων, αλλά εκφράζει και μια συμμετοχική αντίληψη περί σχέσεων μεταξύ δημοσίων αρχών και κοινωνίας, καθώς και περί ελευθεριών και ευθυνών των πολιτών. Κατά την επιλογή των φορέων που πρέπει να συμμετέχουν στην προετοιμασία των αποφάσεων απαιτείται να ληφθεί υπόψη, παράλληλα με την εδαφική (κάθετη) επικουρικότητα, και η λειτουργική (οριζόντια) επικουρικότητα η οποία είναι καίρια συνιστώσα της χρηστής διακυβέρνησης.

3.6 Τόσο ο κοινωνικός διάλογος όσο και η "συρρύθμιση" ή η "αυτορύθμιση", που εκφράζουν έναν καταμερισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των ενδιαφερομένων μερών, αποτελούν συστατικά στοιχεία αυτής της χρηστής ευρωπαϊκής διακυβέρνησης.

4. Η οικονομική και κοινωνική διακυβέρνηση

4.1 Η ΕΟΚΕ ζητεί το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, με στόχο τη βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση του αναπτυξιακού δυναμικού και των δυνατοτήτων απασχόλησης που εμπεριέχει η Ένωση, την αποκατάσταση του δικαιώματος της Επιτροπής περί υποβολής προτάσεων και την υποχρεωτική διαβούλευση με την ΕΟΚΕ στο πλαίσιο της διαδικασίας

καθορισμού των προσανατολισμών της οικονομικής πολιτικής, την επιδίωξη ορθότερης αναλογίας όσον αφορά τα μέσα μακροοικονομικής και διαρθρωτικής πολιτικής, καθώς και την προαγωγή σταθερού διαλόγου μεταξύ των διαφόρων συντελεστών της μακροοικονομικής πολιτικής, και δη των κοινωνικών εταίρων.

4.2 Η ΕΟΚΕ αιτείται να υπάρξει σαφής αναφορά, στη συνταγματική συνθήκη, της πλήρους απασχόλησης μεταξύ των στόχων της Ένωσης και να διευκρινιστεί περαιτέρω, στα σχετικά άρθρα της εν λόγω συνθήκης, ότι η οικονομική και νομισματική πολιτική οφείλει να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου της ανάπτυξης και της πλήρους απασχόλησης.

4.3 Η ΕΟΚΕ εμμένει στο γεγονός ότι η Ένωση οφείλει να προωθήσει τα μέσα που απαιτούνται για την επιτυχία της στρατηγικής της Λισσαβόνας, προκειμένου να γίνει η Ευρώπη η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

4.4 Η ΕΟΚΕ τονίζει, επίσης, ότι η επιτυχία της στρατηγικής της Λισσαβόνας πρέπει να υποστηριχθεί με την εφαρμογή των συμπερασμάτων του Συμβουλίου του Gothenburg, ενσωματώνοντας κατ'αυτόν τον τρόπο όλες τις θεμελιώδεις αρχές για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης.

4.5 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει, επίσης, τα εξής :

- i) την ενίσχυση της πολιτικής για την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την ενοποίηση των διαδικασιών και των μεθόδων δράσης, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εν λόγω πολιτικής και τη διασφάλιση της ουσιαστικής συμμετοχής των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών,
- ii) την υποστήριξη της καινοτομίας και του επιχειρηματικού πνεύματος σε όλη του την ποικιλομορφία, σύμφωνα κυρίως με τις κατευθυντήριες γραμμές που προσδιορίζονται στον Ευρωπαϊκό Χάρτη των μικρών επιχειρήσεων, και πιο συγκεκριμένα:
- iii) την ενσωμάτωση, στη συνταγματική συνθήκη, ειδικής αναφοράς στην παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας – διευκρινίζοντας ότι πρόκειται για μία από τις δράσεις που απαιτείται να προωθήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, προκειμένου να επιτύχει τους στόχους της – καθώς και διάταξης η οποία να καθιστά δυνατή την προβολή των στόχων γενικού συμφέροντος που επιδιώκονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες,
- iv) την ενδυνάμωση των μέσων για την καταπολέμηση της οικονομικής απάτης, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη.

4.6 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι – με την επιφύλαξη των νομοθετικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης – η μέθοδος ανοιχτού συντονισμού αποτελεί σημαντικό μέσο για την προαγωγή της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, υπό την προϋπόθεση της ουσιαστικής συμμετοχής των

κοινωνικών εταίρων και των λοιπών ενδιαφερομένων φορέων της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΟΚΕ ζητεί να αποκτήσει η μέθοδος αυτή – στην παρακολούθηση της οποίας επιθυμεί να συμμετάσχει – νομική βάση στη συνταγματική συνθήκη.

4.7 Όσον αφορά τη χρηματοδότηση των κοινοτικών πολιτικών, είναι αναγκαίο να διασφαλισθεί ότι, μακροπρόθεσμα, τα έσοδα της Ένωσης επαρκούν σε σχέση με τις αναληφθείσες δεσμεύσεις. Η ΕΟΚΕ αιτείται να καθιερωθεί ένα νέο σύστημα χρηματοδότησης και να εξετασθεί το ενδεχόμενο ενίσχυσης των ίδιων πόρων της Ένωσης.

4.8 Η ΕΟΚΕ ζητεί μια σταθερή μεταρρύθμιση των διαδικασιών για τη διαμόρφωση των πολιτικών και των αποφάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις αρχές της αλληλεγγύης, της διαφάνειας, της συνεκτικότητας, της επικουρικότητας, της αναλογικότητας και της ευρύτητας πνεύματος.

4.9 Η απλοποίηση των νομοθετικών διαδικασιών και της κοινοτικής νομοθεσίας αυτής καθ'εαυτής αποτελεί επιτακτική ανάγκη και βασικό προαπαιτούμενο ενόψει της διεύρυνσης, διότι θα καταστήσει δυνατή την καλύτερη κατανόηση των κοινοτικών πολιτικών και της διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εκ μέρους τόσο των κοινωνικών και οικονομικών φορέων όσο και των πολιτών. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ ζητεί να υιοθετηθούν κώδικες συμπεριφοράς από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, με στόχο την απλοποίηση της κανονιστικής διαδικασίας, καθώς και την αναγκαία ενίσχυση της μελέτης του αντικτύπου που θα πρέπει να συνοδεύει κάθε σχέδιο κανονιστικής ρύθμισης, συμπεριλαμβανομένης και της εξέτασης των δυνητικών εναλλακτικών επιλογών.

4.10 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα ήταν ευκαίριο να προαχθεί περαιτέρω η "συρρύθμιση", συνδυάζοντας ένα κοινοτικό πλαίσιο με την ανάληψη πρωτοβουλίας εκ μέρους των ενδιαφερομένων πλευρών, με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης ευκαμψίας και αποτελεσματικότητας.

4.11 Εξάλλου, η ΕΟΚΕ αιτείται να της παρασχεθεί από τη συνταγματική συνθήκη η δυνατότητα να εκπληρώνει ακόμη καλύτερα την αποστολή της, μέσω της γενίκευσης της διαβούλευσης μαζί της ήδη από ένα πρώιμο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας, ειδικότερα δε με την προώθηση της κατάρτισης διερευνητικών γνωμοδοτήσεων κατόπιν αιτήματος των λοιπών θεσμικών οργάνων.

4.12 Καθώς η Ένωση διευρύνει το δίκτυο των διαβουλεύσεων με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της δημοκρατικής διακυβέρνησης, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ της Επιτροπής και της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, όπως καταδεικνύει η επιτυχία του πρόσφατου Φόρουμ των ενδιαφερομένων για την αειφόρο ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2002.

4.13 Τέλος, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η αναγνώρισή της ως θεσμικού οργάνου από τη συνταγματική συνθήκη θα συνέβαλε στην ενδυνάμωση της αποστολής της.

5. Συμπεράσματα

5.1 Η ΕΟΚΕ τονίζει εκ νέου ότι πρέπει να γίνει το παν, σε όλα τα επίπεδα, για να συμμετάσχουν πλήρως οι ευρωπαίοι πολίτες στην κατάρτιση του σχεδίου για τη διευρυμένη Ευρώπη, σχεδίου στο οποίο θα πρέπει να δοθεί πραγματικό περιεχόμενο. Προ της έμμονης ανησυχίας των ευρωπαίων πολιτών περί ελλιπούς διαφάνειας και συμμετοχής κατά τη διαδικασία για την ευρωπαϊκή ενοποίηση, είναι απολύτως αναγκαίο να αναδυθεί από τις εργασίες της Συνέλευσης ένα όραμα για το Μέλλον της Ευρώπης, χάρη στο οποίο οι ευρωπαίοι πολίτες θα προσχωρήσουν και θα ταυτισθούν περισσότερο με την εν λόγω διαδικασία.

5.2 Η ΕΟΚΕ επιβεβαιώνει την πρόθεσή της να συνεχίσει να διαδραματίζει πλήρως το ρόλο της στην Ευρωπαϊκή Συνέλευση και κυρίως, σύμφωνα με το ψήφισμα που υιοθέτησε επί του θέματος¹ τον Σεπτέμβριο του 2001, να προωθήσει τη διενέργεια της ευρύτερης δυνατής ανταλλαγής απόψεων για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.

¹ Ψήφισμα για το "Μέλλον της Ευρώπης" της 17^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 – CES 1033/2001 τελικό